

Macedonian A: literature – Standard level – Paper 1
Macédonien A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Macedonio A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Wednesday 10 May 2017 (afternoon)

Mercredi 10 mai 2017 (après-midi)

Miércoles 10 de mayo de 2017 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Напишете, според упатството, литературна анализа на само еден од следниве извадоци. Вашиот одговор мора да се однесува на двете долунаведени прашања:

1.

Не гледам ништо лошо

„Што е ножот, Неда? Најдоброто што го имаш. Ти ги водиш прстите. Фати ја дршката, фрли го ножот, забиј го врвот во метата. Фати го сечилото, фрли го, пак забиј го врвот во метата. Врвот удира во метата. Идејата е како да се направи уметност од нож што врти во бес. Секое фрлање почнува пат. Патот мора да биде брз, точен, убав и да те остави без здив.“ Зборовите на Марко ги заробија нејзините мисли. Сеќавањето ѝ проструи во главата.

Марко ја гледаше од другата страна на сцената. Очите му се стеснија. Се познаваше како бранови надоаѓаат во неговата шареница. Мирис на бура му го зафати здивот. Оваа висока појава, во тесно црно одело, со поглед го пробиваше просторот меѓу неа и Неда. Со дланката, над неговата глава, го држеше ножот со врвот на прстите. Марко љубоморно чекаше да ја покаже својата вештина. Го фати сечилото посигурно од удобните столчиња во гледалиштето. Самоувереноста зборуваше низ задишаните погледи кон публиката. Топ светлата се прекршуваа на неговите бразди и нерамнини на лицето. Го држеше сечилото за врвот. Само една милисекунда пред да замавне Неда предвиде ужас. Огромен набој на болка и слабост, закопан внатре, сакаше да се ослободи.

Неда беше врзана и неподвижна на голема дрвена мета. Зелениот фустан ѝ беше оптегнат и градите тешко дишеа, невидливо и нежно допирајќи ги рабовите на деколтето. Елегантност што лежи на застрашувачка симетрија. Надворешна кривост што се претопува во доминација и сјае од очите. Тоа беше Неда. Нејзината кожа светеше од убавина која не старее. Пониска од нејзиниот партнер, кој злокобно набљудуваше, се потпираше на кружна табла со раширени раце и нозе. Ја имаше сета виталност што ја нема во Витрувовиот човек* на Да Винчи, а сепак беше пример за неговата пропорционална совршеност. Таа можеше да ја предвести пропаста на човекот кој го придвижи ножот нанзад.

Тогаш раката го отпушти ножот и се виде само железен отсјај како врти во лудило. И првиот се заби веднаш до вратот на Неда. Прецизноста го пресече молкот со воздишки кои нараснуваа. Работ на сечилото го погали нејзиниот мек епидермис. Нејзините очни капаци и веѓи не се ни помрднаа. Не се ни застресоа, ниту за миг. И пак, уште еден нож се заврте алчно крадејќи и распарувајќи витли од воздух. Така стигна право до нејзиното десно рамо. Врвот на сечилото се зари во мало парче од нејзиниот фустан доволно нежно за да повлече провидна, неопиплива црвена линија на нејзината површина. Сепак линијата веќе ја снеса кога долета и третиот нож за да го истурка претходниот од неговото место. Вториот нож брзо се затресе беспомошно обидувајќи се да се задржи на таблата но падна на земја. Тапиот оддек на железото се ширеше низ преполната театарска сала. Лугето немаа време да ги доживеат сите емоции на едно фрлање. Ножевите доаѓаа арогантно брзо и фатија див ритам. Марко ги исфрлаше ножевите кои му беа прикачени со црни траки на рацете, нозете и градите. Беше секавично подвижен и хируршки педантен. Прво го извлекуваше ножот и ја сечеше лентата со сечилото па замавнуваше нанзад, како поскок готов да нападне и потоа замавнуваше напред и го отпушташе во вистинско време за да ги зароби погледите на гледачите.

Горјан Милошевски, www.blesok.com (2013)

* Витрувовиот човек: Витрувовиот човек е позната скица, изработена од Леонардо да Винчи. Сликата и текстот многу често се нарекуваат Канон за пропорциите.

- (a) Дајте коментар за важноста на тензијата во извадокот.
- (b) Анализирајте го значењето на симболите во извадокот.

2.

САМОТИЈА ВО ГОЛЕМИТЕ ГРАДОВИ

Каде сум јас
во слоеви од спомени нацртана
во градска прашина втисната
во капки дожд измиена

5 удирам со рибина опашка
да ги разбранувам меѓуредовите
да ги помешам стиховите
да се намести вистината

10 ме има ли во ова лето
ако замислувам зима
ако боцкаат снегулки по јазикот
вжештеното срце да го помодрат

15 течат низ мене зраци
толку мирна
и толку поделена
како далечен автопат за светли и темни светови

20 ја барам ли втората половина
ако не сум половинка
мозаична
ако ги сакам сите делови
сите мои или сета јас, нечија

25 делови од душа
од мисли и спомени и минати животи
делови од вселена и насетувања
одживеани соништа
ајде заедно да се бараме –
тука сме цело...

Горана Митровиќ, *Индиго Есен* (2014)

- (a) Опишете ги чувствата кои што авторот ги изразува во песната.
- (b) Анализирајте ја структурата на песната и нејзиниот ефект.